

Nieuwsbrief voor Wase erfgoedzorgers

Februari 2007 – nr. 3

Beste Wase erfgoedzorgers,

Het nieuwe jaar belooft opnieuw erg druk te worden. Getuigen daarvan de vele Wase erfgoedactiviteiten die in deze nieuwsbrief opgenomen zijn. In het onderdeel *Nieuws uit het Waasland* nemen we graag **ook uw nieuws en activiteiten** op. Bezorg ze ons!

Binnen de erfgoedcel zijn er een aantal *personeelsveranderingen*. **Elly De Weirdt**, deeltijds erfgoedmedewerker en coördinator voor de Beeldbank Waasland, heeft besloten de Erfgoedcel Waasland te verlaten om te kunnen gaan werken in nauwere aansluiting met het erfgoed zelf. Ze wil iedereen bedanken voor de fijne contacten, en hoopt op een mooie toekomst voor alle Wase erfgoed. We houden u op de hoogte van haar vervanging.

Mieke De Meester is sedert 1 februari aan de slag als projectcoördinator. Ze is verantwoordelijk voor de projecten Expo '58, Werk en Wase volksverhalen en reuzen. Mieke woont in Waasmunster en is afkomstig van Hamme. Na haar studie Moderne Geschiedenis aan de KULeuven en aanvullende opleiding Informatica in Gent heeft ze eventjes als webmaster gewerkt om daarna te verzeilen in de Human Resources sector bij de Vlaamse Overheid. Ze is gewend om projectmatig en resultaatgericht te werken, en wil deze ervaring nu combineren met haar cultuurhistorische achtergrond. U kunt Mieke bereiken op mieke.demeester@icwaas.be en 03/776 65 93.

Met vriendelijke groeten,

Ellen, Mieke en Ode

P.S. Deze nieuwsbrief wordt per mail of per post verstuurd naar Wase erfgoedzorgers die bij ons bekend zijn. Ken je iemand die deze nieuwsbrief ook wenst te ontvangen? Stuur hen deze nieuwsbrief door, zodat ze zich kunnen abonneren via erfgoedcel@icwaas.be of telefonisch op 03 776 65 93.

Inhoud

NIEUWS UIT DE ERFGOEDCEL

1. Contactavond kerkelijk erfgoed op maandag 5 maart, Sint-Niklaas
2. Plenaire vergadering over vrijwilligerswerking op woensdag 21 maart, Lokeren
3. Openingsfeest Erfgoeddag op zondag 15 april, Sint-Gillis-Waas
4. Studiedag 'Meester over mijn schoolarchief' op woensdag 15 april, Sint-Niklaas
5. Zilverpoetsdemonstratie en bezoek aan de tentoonstelling 'Waas Zilver' op zaterdag 13 oktober, Deurne
6. Oproep: getuigenissen over Expo 58
7. Oproep: laat ons uw plannen weten !

NIEUWS UIT HET WAASLAND

8. Vijftiende Herman Heyse lezing op zaterdag 24 februari, Stekene
9. Staats-Spaanse linies en 'Lezen in landschap' op 2 maart, Beveren
10. Opening '10 jaar cartografische aanwinsten' op 4 maart, Sint-Niklaas
11. Nacht van de Geschiedenis op dinsdag 27 maart, in het hele Waasland !
12. Lezing 'De geschiedenis van de Wase dialecten' op 28 maart, Sint-Niklaas
13. Kerkhof Temse: rondleidingen vanaf 15 april, boek en aanvraag tot bescherming
14. Enkele scholen plannen mondelinge geschiedenis-projecten over hun verleden
15. Goed nieuws voor het Stadsarchief Sint-Niklaas
16. Het Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas opent haar leeszaal
17. Oproep Graventoren vzw voor goede beleidsplannen

ALGEMEEN ERFGOEDNIEUWS

18. Lessenreeks over archief- en documentatiebeheer voor de lokale erfgoedhouder

NIEUWS UIT DE ERFGOEDCEL

1. Contactavond kerkelijk erfgoed op maandag 5 maart, Sint-Niklaas

Op deze avond kunnen onderhoudsverantwoordelijken van Wase kerken, de penningmeesters en voorzitters van de Wase kerkfabrieken en de pastoors van en de vrijwilligers werkzaam in de parochies uit het Waasland kennis maken met de enkele organisaties in de erfgoedsector en met hun dienstverlening.

U bent van harte welkom op **maandag 5 maart 2007 om 18 uur** in de Calfac van Sint-Jozef-Kleinseminarie, **Sint-Niklaas**. Deelname is gratis. Het programma vindt u [op onze website](#).
Inschrijven bij: Livia Snauwaert (livia.snauwaert@oost-vlaanderen.be en 09 267 72 18) voor 19 februari .

2. Plenaire vergadering over vrijwilligerswerking op woensdag 21 maart, Lokeren

Naar goede gewoonte starten we de plenaire vergadering met een korte blik op de plannen van de Erfgoedcel Waasland in 2007. Daarna vertelt Daphné Maes van Heemkunde Vlaanderen over **vrijwilligerswerking**:

- Hoe kan men als heemkring voldoen aan de wet betreffende de rechten van de vrijwilligers?
- Hoe moet men zich als heemkundige kring aanpassen aan de nieuwe vzw-wetgeving?
- Hoe voer je een goed vrijwilligersbeleid ?

Afspraak op **woensdag 21 maart** om **20 uur** in Huis Thuysbaert, Stationsplein 10, **Lokeren**.

3. Openingsfeest Erfgoeddag op zondag 15 april, Sint-Gillis-Waas

We openen dit jaar de Wase Erfgoeddag feestelijk op **zondag 15 april** in de **Roomanmolen in Sint-Pauwels**. We nodigen iedereen uit zijn favoriete erfgoed mee te brengen. Na een bezoek aan de molen trakteren we op een aantal interessante lezingen over hoe belangrijk erfgoed is in het persoonlijke leven van mensen. We sluiten af met een hapje en een drankje.

Een officiële uitnodiging volgt nog.

4. Studiedag 'Meester over mijn schoolarchief' op woensdag 25 april, Sint-Niklaas

Collega's uit de onderwijs- en archiefwereld die willen weten wat de waarde van hun archief is, wat ze moeten bijhouden en kunnen weggooien, wat er schadelijk is voor hun archief en bij wie ze terecht kunnen voor hulp bij het beheren van hun archief krijgen op deze studiedag een antwoord op hun vragen.

Afspraak op **woensdag 25 april** om **14 uur** in het Sint-Jozef-Klein-Seminarie, **Sint-Niklaas**.

Meer informatie en inschrijven: Koen Verstraeten (koen.verstraeten@siks.be en 03 780 71 59).

5. Zilverpoetsdemonstratie en bezoek aan de tentoonstelling 'Waas Zilver' op zaterdag 13 oktober, Deurne

Het Zilvermuseum Sterckshof Provincie Antwerpen organiseert i.s.m. de Erfgoedcel Waasland een vorming rond het onderhoud en bewaren van zilveren voorwerpen. Adjunct-documentalist Louis Thomas geeft een demonstratie van de *verschillende zilverpoetsmethodes en producten*, vertelt over wat u wel en niet kan doen wanneer u zelf uw zilver wil poetsen en informeert over het *bewaren, verpakken en transporteren van zilver*.

Na de poetsdemonstratie brengen we een *geleid bezoek aan de tentoonstelling Waas Zilver 1700-1868*, waar u voor de eerste maal zilverwerk uit Beveren, Lokeren, Rupelmonde, Sint-Niklaas en Temse samen kan bewonderen.

Afspraak op **zaterdag 13 oktober 2007** om 10 uur in **Deurne**.

Bij grote interesse wordt ook in de namiddag een demonstratie en geleid bezoek ingelegd.

Het bezoek en de demonstratie is gratis, maar **vooraf inschrijven is verplicht**.

Het inschrijvingsformulier vindt u op [onze website](#) of in bijlage.

6. Oproep: getuigenissen over Expo 58

In samenwerking met de andere Vlaamse erfgoedcellen werkt de Erfgoedcel Waasland aan het project '[Expo '58: Back to the future!](#)'. Hiervoor zijn we nog op zoek naar **materiële** (foto's, souvenirs,...) en **immateriële** (getuigenissen, anekdotes,...) **herinneringen** aan de **wereldtentoonstelling**. Was u erbij als bezoeker en hebt u nog levende herinneringen aan uw bezoek? Of werkte u mee als hostess, bouwvakker, restaurateur,... en kan u alles vertellen over hoe het was om mee te werken aan deze wereldtentoonstelling? Neem dan zeker contact op met Mieke De Meester (mieke.demeester@icwaas.be of 03 776 65 93). Indien u zelf niet meteen iets kan vertellen, maar wel mensen kent die ons verder kunnen helpen, spoor hen dan zeker aan om ons een seintje te geven of bezorg ons hun gegevens zodat wij hen zelf kunnen contacteren. Ook voor materiële herinneringen als foto's, souvenirs, filmmateriaal,... kan u met ons contact opnemen.

7. Oproep: laat ons u plannen weten!

Vanaf 2007 willen we communiceren over alle erfgoedactiviteiten in het Waasland onder de vorm van een digitale nieuwsbrief (zeswekelijks) en een papieren nieuwsbrief (3 keer per jaar) voor het publiek. **Voor deze nieuwsbrieven is het belangrijk dat we de juiste informatie doorkrijgen**. Daarom willen we onze oproep herhalen om ons op de hoogte te houden van jullie activiteiten.

NIEUWS UIT HET WAASLAND

8. Vijftiende Herman Heyse lezing op zaterdag 24 februari, Stekene

Rudi Malfliet vertelt over '**De wereld van Willem die Madocke maecte. Historische verkenningen rondom Boudelo, Gent en Hulst. 1200-1260**'. Deze lezing, ter ere van en in nagedachtenis aan Herman Heyse (1937-1992), *medestichter en redacteur van Tielcelijn en stichtend voorzitter van d'EUZIE*, is gebaseerd op Malfiets thesis over het gebiedsconflict tussen Holland en Vlaanderen, waarin hij heel wat aandacht besteedde aan de middeleeuwse inpolderingen door de cisterciënzers. Hij concentreert zich vooral op de tijd dat de Reynaert werd geschreven. Afspraak op **zaterdag 24 februari** om 20 uur in het Museum Oud-Station, Stadionstraat 113, **Stekene**.

9. Staats-Spaanse linies en 'Lezen in landschap' op 2 maart, Beveren.

De **Staats-Spaanse linies** zijn de restanten van de 16^e en 17^e eeuwse militaire verdedigingswerken die zijn aangelegd tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). De linies

hebben niet alleen een belangrijke rol gespeeld in de bepaling van de landsgrenzen tussen Nederland en België, maar ook in de verdere geschiedenis van de twee landen.

Op 2 maart gaat de **documentaire** 'Lezen in landschap' van regisseur Rens Oomens in première en wordt de **overzichtskaat** van de Staats-Spaanse in Noord- en Zeeuws-Vlaanderen gepresenteerd samen met een **toekomstvisie** op de linies.

Inschrijven kan bij Odile de Pooter (odepooter@gemeentesluis.nl) of per fax: 00 31 117 462 503). Meer informatie bij Carine Goossens (carine.goossens@beveren.be of 03 750 17 90).

10. Opening '10 jaar cartografische aanwinsten' op 4 maart, Sint-Niklaas

De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas verzamelt sinds haar oprichting in 1861 oude kaarten. De collectie groeit nog steeds aan, maar ziet zelden het daglicht.

Tientallen kaarten worden uit de reserves opgediept.

Enkele opmerkelijke kaarten worden voor het eerst getoond:

- Duitse vliegkaarten uit WO II van Zuid-Engeland met bijbehorend fotoboekje
- 16^e eeuwse kaarten van Vlaanderen van De Jode

De tentoonstelling opent op **zondag 4 maart** om 11 uur in het **Mercatormuseum** en loopt nog **tot en met 22 april**.

Het volledige **jaarprogramma van de Stedelijke Musea Sint-Niklaas** kan u bekijken op onze [website](#).

11. Nacht van de Geschiedenis op dinsdag 27 maart, in het hele Waasland

Op dinsdag 27 maart 2007 kunt u op meer dan 150 plaatsen deelnemen aan een activiteit van de vijfde Nacht van de Geschiedenis, **thema 'Aan tafel'**. Davidsfonds-afdelingen, heemkundige kringen, archieven, musea en andere instellingen stellen u een gevarieerd programma voor.

Ook in het Waasland valt er heel wat te beleven.

- Lokeren – Lokeren Molenstad
- Kruibeke (Bazel) – Eten en eetgewoonten uit vervlogen tijd
- Sint-Gillis-Waas - Eten en drinken in de schilderkunst
- Sint-Gillis-Waas (Meerdonk) – Verloren en vergeten groenten en recepten
- Sint-Niklaas - Organisme in het Waasland en Willem I
- Sint-Niklaas (Nieuwkerken) – Van gehucht tot stadswijk
- Sint-Niklaas (Sinaai) – Aan tafel
- Stekene – Aan tafel. Streekgenoten uit de tijd van toen
- Stekene – Sterke Stekense verhalen
- Temse – Over tafeletiquette
- Wachtebeke – Over drakendoders en de graal
- Zwijndrecht – Van Vlaamsch hoofd tot Sint-Anneke

Het uitgebreide programma vindt u op [onze website](#) en op www.davidsfonds.be/nacht

12. Lezing en leestafel 'De geschiedenis van de Wase dialecten' op 28 maart, Sint-Niklaas

Veronique De Tier, redacteur van een woordenboek van de Vlaamse dialecten, vertelt over de geschiedenis van de Wase dialecten in de Bibliotheek, Heymanplein 3, 9100 Sint-Niklaas op **woensdag 28 maart** tussen **19.30 en 22 uur**. Inschrijven kan tot 19 maart bij Vormingplus (waas-en-dender@vormingplus.be en 03 775 44 84).

Naar aanleiding van de dialectavond organiseert Bibliotheeca Wasiana de **tentoonstelling** 'ZIDE VAN SINNEKLOAS OF VAN TEMST EN WIE IS 'RJOCHTDEI?' met tekst-, beeld- en

luistermateriaal over de dialecten in het Waasland en over Reinaert de Vos in dialecten en streektalen. U kan de tentoonstelling bekijken **van 13 maart tot 14 april 2007** op de 2de verdieping van de bibliotheek van Sint-Niklaas.

12. Kerkhof Temse: rondleidingen vanaf 15 april, boek en bescherming

In 2006 voltooide Ann Depestel haar thesis over het kerkhof in Temse (Gasthuisstraat/Vroonhoflaan). Het gemeentebestuur organiseerde naar aanleiding hiervan kerkhofwandelingen met Ann Depestel als gids. Deze wandelingen worden in 2007 herhaald, afspraak op zondag **15 april, 29 april, 13 mei, 27 mei en 10 juni**, telkens om **10 uur** aan het kerkhof in de Vroonhoflaan.

Het College van Temse zal ook een aanvraag tot bescherming als monument van een aantal graven indienen. In de herfst zal een vereenvoudigde versie van de thesis verschijnen. De publicatie - bestemd voor het brede publiek, - zal naast informatie over de waardevolle graven ook informatie over Temse bevatten, aangevuld door burgemeester Luc De Ryck.

13. Enkele scholen plannen mondelinge geschiedenis-projecten over hun verleden

Het Sint-Jozef-Klein-Seminarie uit Sint-Niklaas en het Sint-Lodewijkcollege uit Lokeren werken allebei aan een project over de geschiedenis van hun school. **Leerlingen** uit de laatste graad van het humaniora gaan op pad om **interviews** af te nemen van leerlingen en leerkrachten die x aantal jaar actief waren op school. Op 4 mei 2007 wordt de thematische publicatie over de *recente geschiedenis van het Lokerse Sint-Lodewijkcollege (ca. 1940 – ca. 1990)* gepresenteerd. In 2008 viert het Sint-Jozef-Klein-Seminarie 200 jaar college met o.a. een jubileumboek over de geschiedenis van het college. In beide publicaties worden de door de leerlingen afgenomen interviews verwerkt.

14. Goed nieuws voor het Stadsarchief Sint-Niklaas

Het stadsarchief Sint-Niklaas is voor het ogenblik samen met de openbare bibliotheek gehuisvest in de gebouwen aan Hendrik Heymanplein. Deze locatie is echter allesbehalve ideaal. De leeszaal is veel te klein en niet publieksvriendelijk. De staf heeft geen eigen kantoorruimte of verwerkingsatelier. De depots zitten momenteel in een onaangepaste vochtige ruimte met gebrekkige bewaaromstandigheden en evacuatiemogelijkheden. Omdat het stadsbestuur als een goede huisvader zorg wil dragen voor zijn archief, heeft het gezocht naar een **nieuw onderdak**. De meest optimale inplanting lijkt op de museumsite op Zwijgershoek. Deze site kan hierdoor uitgroeien tot een **zinnvolle en geïntegreerde 'erfgoedsite'** waar het 'geheugen' van de stad en streek zichtbaar en bereikbaar wordt. Een studie bureau zal in samenwerking met de betrokken diensten een concept hiervoor opstellen. Meer informatie over de toekomstplannen van de stad Sint-Niklaas vind je in het ontwerp van witboek op www.sintniklaas.be.

15. Het Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas opent haar leeszaal

Vanaf maandag 8 januari kunnen geïnteresseerden de gemeentearchieven raadplegen in een speciaal daartoe ingerichte ruimte in het Oud-Vrederecht (Kerkstraat 63 - naast de kerk). Het gemeentearchief bewaart het modern archief (1795-1976) van Sint-Gillis-Waas en van de drie deelgemeenten De Klinge, Meerdonk en Sint-Pauwels. In dit modern archief vindt men de belangrijke documenten terug die door de gemeentebesturen zijn opgemaakt bij het uitoefenen van hun taken. Iedereen die onderzoek wil doen over de lokale geschiedenis, op zoek wil gaan naar zijn voorouders of om een andere reden graag eens in de archieven zou snuisteren, kan voortaan in deze leeszaal terecht. De archivaris zal de bezoeker met raad en daad bijstaan.

De **leeszaal** is geopend op **maandagvoormiddag** van 8u30 tot 12u en op **donderdagnamiddag** van 13u30 tot 17u. Bezoekers kunnen ook buiten deze vaste openingstijden **een afspraak** maken met de archivaris Kenneth Colleman (kenneth.colleman@sint-gillis-waas.be en 03 233 62 05).

16. Oproep Graventoren vzw voor goede beleidsplannen

De vzw Graventoren uit Rupelmonde onderzoekt op dit ogenblik hoe ze zich kunnen laten erkennen als **open-monumentenvereniging** zodat ze in aanmerking komen voor een restauratiepremie van 80 %. Eén van de voorwaarden voor de erkenning is dat ze een beleidsplan moeten voorleggen. Daarom vragen ze aan Wase erfgoedverenigingen die reeds een **beleidsplan** opmaakten om dit aan hen te bezorgen.

Contacteer Jan Schuerman (jan.schuerman@scarlet.be en 03 774 44 60), voorzitter.

ALGEMEEN ERFGOEDNIEUWS

17. Lessenreeks over archief- en documentatiebeheer voor de lokale erfgoedhouder

Archief en documentatie beheren is echter niet vanzelfsprekend. Documenten verzamelen is één ding, ze de baas kunnen is een andere kwestie. Daarom organiseert Heemkunde Vlaanderen i.s.m. een heleboel partners de lessenreeks '**Aan de slag met archief en documentatie**'. In vijf sessies geven specialisten op een toegankelijke manier les over hoe je moet omgaan met archief en documentatie. De lessen vinden plaats in Leper en worden herhaald in respectievelijk Schoten, Antwerpen, Leuven, Gent en Mechelen.

- Les 1: Inleiding tot archief- en documentatiebeheer en ontsluiting van je collectie
- Les 2: Collectiebeheer
- Les 3: Bewaring van archief en documentatie
- Les 4: Digitalisering en het opzetten van een beeldbank
- Les 5: Wetgeving en subsidieregeling

Het volledige programma vindt u op www.heemkunde-vlaanderen.be (nieuwsflash 1). Daar vind je ook het inschrijvingsformulier. Meer informatie bij Wim Van Haecke (wim.vanhaecke@heemkunde-vlaanderen.be en 015 20 51 74).

Ontvangt u de nieuwsbrief per post, maar wil u hem liever per e-mail ontvangen? Wilt u de nieuwsbrief liever op een ander emailadres ontvangen? Mail naar erfgoedcel@icwaas.be met als onderwerp 'Adreswijziging Nieuwsbrief'. Nieuwe abonnees mailen hun naam, adres, e-mailadres, telefoonnummer en de naam van hun organisatie naar erfgoedcel@icwaas.be met vermelding 'Ontvangen Nieuwsbrief'. Wilt u de nieuwsbrief liever niet meer ontvangen, mail naar erfgoedcel@icwaas.be met vermelding 'Stopzetten Nieuwsbrief'.

De Erfgoedcel Waasland maakt deel uit van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas (I.C.W.) en wordt ondersteund door de Vlaamse overheid en de steden en gemeenten Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster

Lamstraat 113
9100 Sint-Niklaas
T 03 776 65 93
F 03 777 97 39
erfgoedcel@icwaas.be
www.erfgoedcelwaasland.be